

קראנו בשבילכם...

Veeleest

ליל 31/I – 1/II, 1953
השטפון הענק בהולנד

החקלאי.

עוד שהייתי צעיר ויפה הכנו תערובת באת בחצר המשק. גדלנו וקנינו מערבל מקומי, עברנו למכון תערובת אזורי ונותק הקשר בין הרפתן להרכב התערובת. נאבקנו והצלחנו, למדנו להכיר את העגלה המערבלת המשקית ועברנו לעידן החליפות, חזרנו לעצמאות ועלינו ברמה המקצועית. הכסף דל והמצוקה רבה והנה אנחנו חוזרים ומאבדים את העצמאות המשקית. עידן חדש בא למקומתינו, מרכז המזון האזורי שמחלק לנו את האוכל ישר באבוס ויש לו רשיון עסק והוא משלם אגרות ואולי אפילו יבנה לו גג ירוק.

לו אני סוציולוג, יש כאן כר נרחב למחקר אבל באשר אני לא, נדמה לי שיש מקום ובאיזה שהוא מקום לעצור ולבחון את תסמונת הגג הירוק ולאן היא מובילה אותנו ואת אלה שיבואו אחרינו. תמהני אם "תסמונת הגג הירוק" היא רק בעיה של ענף הרפת, או שמא בעיית החברה הישראלית כולה?!

עופר קרול

'החקלאית'

*

בלילה ההוא התחברו סופה מצפון עם גאות־שיא (spring tide*) לשבירת סכרים וסוללות מגינות שטחים נרחבים במערב ודרום־הולנד. אסון טבע זה גרם להרג רב ולנזקים ענקיים: 1835 בני־אדם טבעו למוות; שני מיליון דונם היו מוצפים באשר הסוללות המגינות באורך 500 ק"מ נהרסו כליל; כמו כן טבעו 1750 סוסים, 12,000 חזירים, 2750 כבשים, 165,000 עופות – ומתוך 60,000 הפרות שהיו באזור המוצף טבעו 20,000 שזה שליש העדרים שם. מאז שוקמו ושופרו הסוללות המגינות מגאות הים וכל האזורים שוב נבנו ואוכלסו באדם ובהמה. מי שמבקד היום באותם אזורים לא רואה אלא שגשוג ופיתוח; לא במעט בגלל חריצותם של המגדלים והעזרה ההדדית ביניהם וסיוע השלטונות.

* שיא הגאות – spring tide; אומרים שנוצרת סמוך לראש חודש ולאמצעו, כי אז מפלס מיימים גבוהים במיוחד בהשפעתם המוגבר של השמש והירח.

עולש במרעה

Veeteelt, XI/2002

מסתבר שאין סוף של רעיונות ותצפיות הנערכות ברחבי עולם. הירחון ההולנדי מספר, שבשוויץ בודקים כעת מרעה בזרעו בין 2% עד 5% זרעי עולש. במקור הרעיון בא מניו-זילנד לפיו אמורה תוספת העולש לתרום לקליטת אשלגן, סידן, מגנזיום, גפרית, נתרן ואבץ במזון הבקר. בכל אופן, כך פורסם בירחון מקצועי צרפתי PLM שלצערנו לא מגיע אלינו לאחרונה.

Chicory (Cichorium Intybus).

נשאלת השאלה, האם בתנאי הזנה השוררים בישראל, כלומר בלי מרעה, יש טעם לגדל עולשים בשדות המספוא, ואם כן באיזה גידולים ובאיזה כמות, בהתחשב במנה המרוכזת בלאר-הכי כפי שפרותינו נהנות!?

*

השפעת הסטיקיבה

Veeteelt II/03

הירחון ההולנדי מביא מעט מידע בנושא השפעת הסטיקיבה (הקיבה האמיתית, אבומזום) על ההמלטה בבקר. לפי כך, ב-67% מהמלטות מבכירות נולדו עגלים (זכרים) במשקל ממוצע של 40.3 ק"ג.

עוד מוזכר שם, שחוקרים גרמנים מצאו, שמבכירות בריאות המליטו ולדות במשקל 36.6 ק"ג, בממוצע ושי-58% מהם היו עגלים (זכרים). בנוסף נמצא, שמבכירות עם הסטיקיבה מתון המליטו ב-67% בהמלטה קשה, בעוד מבכירות בריאות רק 28%, בממוצע נמצאו סובלות מהמלטה קשה.

מזון מרוכז וייצור חלב בארצות אירופה

עוד מביא הירחון הנ"ל, ממש באותו עמוד, ידיעה על השימוש במזון מרוכז לייצור חלב בחמש מארצות אירופה המערבית. הנתונים נלקחו מבטאון "הטוחן" אשר התחקה אחר השימוש בתערובת מ"מ. יש לשים לב, שאמנם בצרפת התנובה הממוצעת לפרה כמו גם מתן המזון המרוכז הכי נמוכים בהשוואה זאת. לעומת זה יש לקחת בחשבון שאותה צרפת היא יצרנית הגרעינים הגדולה באירופה וסביר להניח, שלפחות בחלק מן המנות לפרות חולבות השתמשו שם גם בתוספת גרעינים מייצור עצמי.

השוואת השימושים במתן תערובת מ"מ ביחס לתנובות הממוצעות בשנת 2000.

המדנה	מתן מ"מ		תנובת חלב	
	ק"ג/פרה/שנה	ק"ג מ"מ/ק"ג חלב	ק"ג/פרה/שנה	ק"ג חלב/ק"ג מ"מ
בלגיה	975	0.151	6465	6.63
דנמרק	900	0.130	6927	7.70
גרמניה	1220	0.202	6034	4.95
צרפת	705	0.126	5600	7.94
הולנד	2080	0.293	7105	3.42

כלומר כמעט 450 גר/יום יותר בהשוואה לעגלות/ים שהונו לפי המקובל בתחליף חלב עם 22% חלבון ו-20% שומן ובתערובת-התחל מקובלת. בגיל שבעה שבועות העגלות/ים שהונו אינטנסיבית משקלם היה גבוה בכ-15 ק"ג, בהשוואה לאחרים.

הפרטים המובאים מתיחסים לחומר שהובא לכנס השנתי של התאחדות מגדלי תחלופה לבקר אשר התקיים בארה"ב במרץ 2002.

HOARD'S DAIRYMAN

THE NATIONAL DAIRY FARM MAGAZINE

הזנה חופשית בחלב משפרת גדילה

H.D. 10/11/03

על פי מחקר שפורסם בחוברת נובמבר 2002 ב-Journal of Dairy Science, חוקרים של אוניברסיטת בריטיש קולומביה, קנדה מצאו שהגמעה חופשית של חלב עשויה להועיל. הם הגמיעו 14 עגלות/ים באמצעות דליים פעמיים ביום בכמות של 10% ממשקל גופם. קבוצה נוספת של 14 אחרים גמעו באופן חופשי ממתקן הנקה (פטמת גומי). העגלות נגמלו בגיל 37 ו-42 יום, משקלי גוף וצריכת מזון נרשמו עד גיל 63 יום.

עגלות שהונו בחלב באופן חופשי שתו 89% יותר חלב, בהשוואה לאלה שהוגמעו פעמיים ביום. אלה בהגמעה חופשית, ביום כבר שקלו כמעט 10.5 ק"ג יותר מאלה על שתי הגמעות בדלי. אולם, העגלות בהזנה חופשית צרכו רק 16% תערובת-התחל ו-17% שחת, בהשוואה לעגלות שהוגמעו רק פעמיים ביום בכמות מוגבלת.

אחרי הגמילה, צריכת התערובת והשחת עלתה באופן משמעותי בקבוצת ההגמעה החופשית, כך שנעלמו למעשה הבדלי הצריכה בין שתי הקבוצות. בסוף הניסוי, לעגלות הקבוצה בהגמעה חופשית עדיין היה יתרון במשקלן של כ-7.7 ק"ג, בהשוואה לעגלות הדלי. עוד הוזכר, שמקרי שלשול היו מעטים ובלי הבדל בין שתי הקבוצות.

הארכת משך האור לטובת הנוולדים הרכים

B.N. 1/2003

על פי מחקר שנערך באוניברסיטת ג'ף, אונטריו שבקנדה, הארכת משך האור/התאורה ברפת תורמת להגדלת הצריכה של מזון ומים ומשפרת את גדילת הנוולדים הצעירים. החוקרים ערכו השוואה בין שתי שיטות: מתן 18 שעות-אור ביממה, לעומת 10 שעות-אור מרגע היוולדם של הוולדות ועד שמונה שבועות. אלה שהיו במשטר 18 שעות/יממה משקלם היה גדול בכמעט 8 ק"ג, בהשוואה לאלה שהוחזקו תחת אור רק 10 שעות/יממה. כמו כן, החוקרים מצאו שהיונקים במשטר 18 שעות-אור אכלו יותר מ"מ ושתו יותר מים, מאלה של 10 שעות אור בלבד, כפי שמראה גם הטבלה כאן.

הארכת משך האור לטובת היונקים הרכים.

טיפול	תוספת משקל/גוף *ק"ג	אכילת סטרטר גר/יממה	צריכת מים ליטר/יממה
18 שעות	38.73	544	5.3
10 שעות	30.61	272	4.1

*מייצג את ס"ה הגדילה מיום הלידה ועד גיל שמונה שבועות.

הצלחת הזנה אינטנסיבית

B.N. XII/2002

יש ובארה"ב זה נקרא גם 'גדילה מהירה' והכוונה היא לתכנית הזנה המכילה תחליף חלב עתיר חלבונים וגם תערובת-התחל (סטרטר) עתיר חלבונים. התוצאות בשטח הראו, שעגלות/ים שהונו בתחליף חלב עם 28% חלבון ו-20% שומן ותערובת-התחל עתיר חלבונים הוסיפו למשקלם כ-700 גר/יום,

agrifuture

בדיקות קרקע בלי מעדה, בלי מקדה

Agrifuture, Winter 2002

ההנחה היסודית עליה פותחה השיטה היא, שסוגים שונים של קרקע פולטים קרניים רדיר אקטיביות ייחודיות לכל סוג תוך שימוש בספקטורמטריה של קרני גמא, אלה נמדדות ונקלטות במסוק הסוקר. באופן זה ניתן לזהות במדוייק את מבנה הקרקע.

למשל, שטחים עם תכולה גבוהה של טין (clay) ניתן לזהותם ואפילו ניתן לאבחן את העומק המדוייק של רובד הטיין. את תוצאות הבדיקה הזאת ניתן לשחזר בסימון על מפת שדה ולהשתמש בהן בממשק קרקעות מרחבי. מכון המחקר ה"ל חישוב, שהשיטה של gamma spectrometry מן האויר בקרוב תהיה מוכנה לשימוש ברבים בפעילות חקלאית מעשית. עוד נטען, שבדיקת שטח של חמישים דונם והעברת התוצאות שנמצאו למפת שדה לא תיקח יותר ממחצית השעה. כדאי לנסות וללמוד!

כיצרני זבל משמעותיים, זה צריך לעניין גם את יצרני החלב מחזיקי עדרי בקר. בהקשר לדרגת הפיזור של זבל בשדות מעובדים יש חשיבות מכרעת לכמות הזבל שניתן להעמיס על השטח, באיזה עונה ואפילו באיזה צורה. אמנם, חשוב לקראת איזה גידול (או במשך גידולו, במטעים למשל) רצוי ומוותר לפזר זבל – אך לפני הכל צריך לדעת את סוג הקרקע בכל חלקה, עבודה מעייפת של חפירה/קידוח עוד לפני הבאת הדוגמיות למעבדה לצורך בדיקתן.

מסתבר שהיום אפשר גם אחרת (לתשומת לב אנשי השדה ואיכות הסביבה גם כן, אם רק ירצו לדעת). המכון לחקר הקרקע שבמדינת סכסוניה התחתית/גרמניה פיתח שיטה ללקיחת דוגמיות קרקע, או מוטב לומר לבדיקת קרקע, מן האויר באמצעות מסוק.

**לכל הרפתנים ובעלי המקצוע שכיבדו אותנו בנוכחותם
בכנס השנתי שלנו אשר התקיים ביקום וברפת חוף השרון**

לזנחו של אלי פלס ז"ל

אנו מזודים מקרב לב על השתתפותכם

נהנינו יחד אתכם ומבטיחים לשמר את המסורת.

צ.ח.מ. אפיקים **בית**
מערכות חליבה ממוחשבות